

Jacques Offenbach

Hoffmanns eventyr

ARENUM / SOLHEIMSVIKEN

30. august, 3., 6., 7., 10 og 13. september 2008

Jacques Offenbach
HOFFMANN'S EVENTYR
Les Contes d'Hoffmann
Libretto: Jules Barbier

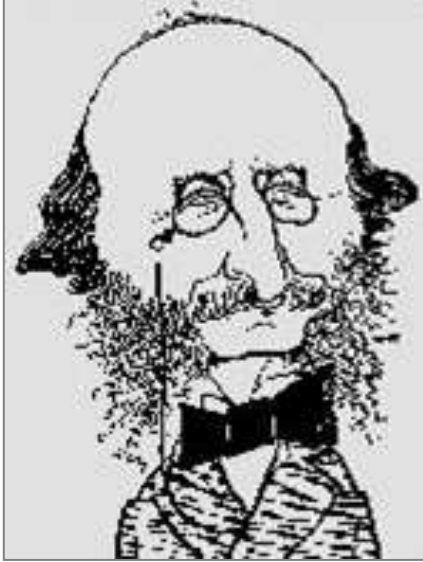
ARENUM
Premiere 30.august 2008
3., 6., 7., 10. Og 13.september

Hoffmann:	Peter Bernhard
Musen/Nicklausse:	Tone Kvam Thorsen
Olympia/Giulietta/Antonia/Stella:	Catarina Coresi
Lindorf/Coppélius/ Dapertutto/Dr.Miracle:	Anooshah Golesorkh
Andrès/ Nathanael/ Spalanzani/Pitichinaccio/Frantz:	Heinrich Schopf
Luther/Cochennille/Schlemil/ Crespel/Une voix:	Orest Pislariu
Stemmen (Antonias mor):	Sylvia Skeie Vik
Repetitør:	Gönul Aptula
Orkester:	Opera Bergens Orkester
Kor:	Bergen Operakor
Dirigent:	Anne Randine Øverby
Regi:	Bruno Berger Gorski
Lysdesign:	Jens Lange
Konsept:	Opera Bergen
Scenografi/kostymer:	Opera Bergen
Sceneteknikk:	Opera Bergen
Markedsføring/PR/Plakatdesign	Opera Bergen
Produksjon:	Opera Bergen
Advising consultant:	Opera Bergens Venner

Jacques Offenbach (1819 – 1880)

var av tysk opprinnelse, født i Köln, og sønn av en fattig, jødisk fiolinist og musikk lærer. Han viste tidlig sin begavelse, og foreldrene sendte ham til Paris for at han skulle utvikle sine evner, og han skulle tilbringe resten av sitt liv i Frankrike og Paris.

Offenbach ble kalt for boulevardenes Mozart, og gjorde stor lykke gjennom mange år med sine livfulle operetter og syngespill. Slik ble han med sin melodiose og underholdende musikk en av de mest markante komponistene innenfor sitt felt i det 19. århundre.

Offenbachs mest kjente operetter er bl.a. Orfeus i underverdenen, den skjønne Helene, La Perichole og La vie

parisienne, og deres suksess på franske og internasjonale scener gjorde operetten til en internasjonalt etablert sjanger. På denne måten ble Offenbach premissgivende og til stor inspirasjon for andre kjente operettekomponister som Franz Lehár og Johann Strauss utover 1900-tallet.

Offenbach var, takket være sitt talent, svært produktiv, og viste en fremragende evne og teft for gode librettister og gode utøvere. Han forstod at han var avhengig av dem for å oppnå suksess i sitt møte med publikum.

Med stor idérikdom og genuint underholdende librettoer, utformet han sitt musikalske materiale på en måte som bidro til stor popularitet i ulike sjikt i det parisiske publikum.

Satire og ironi er et av Offenbachs kjennemerker, og han brukte både mytisk diktning, folkelige franske fortellinger og samtidens politiske og sosiale forhold som utgangspunkt for sin musikkdramatikk.

Musikken var i størst grad preget av humoristisk anvendelse av elementer fra velkjent musikk, noe som bidro til å holde på et stort publikum. Satiren var imidlertid underliggende både i det musikalske og det språklige.

Oftest introduserte han velkjente fortellinger i overraskende eller "upassende" omgivelser, han introduserte bruk av nonsens språk og han lar dyrene synge. I Orfeus har han en cancan for gudene (!), og han kunne utvikle banale, små tekstfraser til store operative partier.

På denne måten utforsket og utfordret han både det franske språket, rådende musikkstiler og sin egen politiske samtid, uten å miste sitt publikum, til tross for at han ironiserte over Napoleon III's regime og de parisiske salonger, så vel som byens livlige kurtisaner og boulevardenes overflatiske og sorgløse liv.

Under verdenutstillingen i Paris i 1867 ble Offenbachs operetter spilt på ikke mindre enn tre teatre i byen.

Kort tid etter forandret mye seg. Napoleon III falt, og det ble store politiske endringer i Frankrike. Og publikums smak forandret seg. Offenbach ble slått konkurs, og reiste fra Paris for en stund, bl.a. oppholdt han seg i Amerika. Samtidig med at helsen begynte å svikte begynte han å utvikle ideen om en opera, et arbeid han skulle holde på med resten av sitt liv.

Offenbach var selv spesielt berørt av historien om Antonia, som han mente også handlet om ham selv. Han hadde hele sitt liv grublet mye over det han anså som sin egen annerledeshet som musiker og komponist i forhold til samtiden, og sa om seg selv at han bestandig hadde gitt etter for fristelsen til å "syngre på en annen måte enn den han egentlig burde".

På dette grunnlaget fornemmet han en hemmelig forbindelse mellom arbeidet med operaen om Hoffmanns Eventyr og sin egen død som han visste nærmet seg. Med denne operaen ville han, som Antonia, virkelig syngre – om det så skulle koste ham livet.

Etter en privat fremføring av operaen i 1879, ga Offenbach rettighetene til Opera Comique i Paris, og sommeren 1880 skrev han til Cavallo som var sjef for teateret: *"Vær så snill å få operaen min ferdig iscenesatt! Jeg har ikke lang tid i igjen å leve, og mitt eneste ønske er å være til stede på premieren!"* Offenbach døde 5.oktober samme år, mens Hoffmanns Eventyr fikk sin urpremiere først fire måneder senere. Etter tekster av William Weaver og Andrew Lamb (The new Grove Dictionary of Music and Mucicians)

E. T. A. Hoffmann

(1776 – 1822)

var en mann med svært allsidige og mange talenter, og søkte gjennom hele livet kunstneriske uttrykk som fanget det mangesidige og det samfunnsrelaterte.

Han var født i Königsberg som sønn av en advokat, og mot sin vilje innrullert som jusstudent i 1792. Han fullførte studiene ved siden av samtidige studier i musikk og maling/tegning.

Han hadde en rekke stillinger som jurist, men var hele tiden kunstnerisk aktiv både som komponist, musiker, musikkritiker og tegner. Bl.a. ble han avskjediget fra sin stilling som regjeringsrådgiver etter å ha tegnet og publisert karikaturer av sine overordnede.

Til tross for en rikholdig verkleliste over komposisjoner er det som forfatter han er best kjent for ettertiden, en virksomhet han for alvor begynte først i 1812. Han blir vurdert som en av pionèr innen fantasisjangeren, hvor han blander det makabre med realisme. Ulike forfattere som Edgar Allan Poe, Charles Dickens, Charles Baudelaire og Franz Kafka var alle inspirert av Hoffmanns diktning, som under det fantasifulle og morsomme behandler de mørke sidene i menneskesinnet bak den tilsynelatende harmonien som preget datidens skinnhellige borgerskap.

Til tross for dette er Hoffmanns innflytelse på senere tysk romantisk diktning svært ofte blitt undervurdert. Den russiske litteraturteoretikeren Mikhail Bakhtin plasserte Hoffmann imidlertid i samme kategori som Cervantes, Voltaire og Diderot, og omtalte formen som grunnleggende satirisk og selvparodierende.

Det er grunn til å anta at Offenbach kjente seg igjen i Hoffmanns prosjekt; å tematisere hva og hvordan et sant kunstnerskap er og hvilken estetisk status det har. Hoffmann beveger seg i sine fortellinger uavlatelig inn på territorier hvor han utforsker individets natur, kunsten og hvilke verdier de har og gis av omverdenen, og gjennom sine historier uttrykker han sine estetiske, etiske og politiske anliggende.

Denne dobbeltheten har fått en rekke kunstnere innenfor andre uttrykksformer til å bruke Hoffmanns fortellinger som grunnlagsmateriale for andre kunstuttrykk.

Bl.a. er Tsjakovskis berømte ballett *Nøtteknekkeren* basert på Hoffmanns eventyr om *Nøtteknekkeren og Musekongen* fra 1816. Fortellingen om *Der Sandmann* danner grunnlaget for Delibes ballett *Coppelia*, mens *Lebensansichten des Katers Murr* er inspirasjonen for Schumanns berømte *Kreisleriana*: etter Kreisler; en svært begavet musiker som er hovedpersonen i denne fortellingen,. Det er dessuten forfattet en rekke barnebøker som har sitt utgangspunkt i Hoffmanns fortellinger.

I Offenbachs opera er det tre eventyr som er utgangspunktet; *Der Sandmann* (Olympia), *Das Verlorene Spiegelbild* (Giulietta) og *Rat Crespel* (Antonia). I tillegg er det et annet av hans eventyr Hoffmann forteller i kafeen om *Kleinzach*, hentet fra *Klein Zachen genannt Zinnober*.

At hans fortellinger er blitt en slik kilde til nyskapninger innenfor andre kunstarter kan knyttes til de ulike nivåene som finnes i dem. At under den fantasifulle og humoristiske overflaten peker de utover seg selv i retning av store samfunnsmessige og filosofiske problemområder. Denne blandingen av det tilgjengelige, populære og det satirisk kritisk-kommenterende er også et fellestrekk mellom Offenbach og Hoffmann, og kanskje noe av grunnen til deres store popularitet i svært ulike samfunnsklasser.

Arbeidet og anstrengelsen med å skape genuine kunstobjekter eller – øyeblikk måtte i følge Hoffmann følges av en form for selvoverskridelse eller transcens. Dette var helt i tråd med det rådende romantiske ideal. Men Hoffmann ble av samtiden kritisert for det motsatte. De kompromissløse kravene han stilte til virtuositet i egne arbeider, ble kritisert for å være både undergravende og støtende i forhold til dette idealet.

Særlig var han oppmerksom på forskjellen mellom en selvbevisst anstrengelse for å imponere og en selvoppmerksom anstrengelse for å skape. På denne måten pekte Hoffmann i sin litteratur på den feilen mange såkalte kunstnere gjord når det gjaldt å skille mellom overflatiskhet og troverdighet.

Hoffmann brukte navnet sitt først og fremst som musiker og komponist mens fortellingene ble ofte levert inn under pseudonym eller anonymt. Likevel knytter ettertiden navnet hans til fortellingene. Han begynte å skrive sent i livet – kanskje mer selvoppmerksom enn selvbevisst, og mindre overflatisk enn troverdig.

HOFFMANNS EVENTYR

Handlingen:

PROLOG

Hoffmann er dikter, musiker og poet.

Som kunstner lever han i spenningsfeltet mellom sine idealer og realverdenens rasjonalitet. Både hans kjærlighetslengsel og kunstneriske ambisjon er stor, men i møte med sine omgivelser mislykkes han stadig på begge felt, mens hans selvforakt øker.

Han er ingen Don Juan, og har heller ikke behov for noen katalogarie. Hans store kjærlighet er Stella, operadivaen som i kveld synger Donna Anna i Mozarts Don Giovanni på operaen.

I prologen ankommer Hoffmann kafeen vedd operaen, mens han venter på at Stella skal bli ferdig med kveldens forstilling. Hva han ikke vet, er at hun har bedt sin tjener Andrès overlevere et brev til Hoffmann der hun ber Hoffmann komme til hennes garderobe etter endt forestilling. Imidlertid har Lindorf intrigert, og bestukket Andrès, slik at Hoffmann aldri får brevet.

I kafeen er det lystig stemning, verten Luther byr på øl og vin, mens det blandede selskapet venter Hoffmanns ankomst. Han ankommer sammen med sin venn Nicklausse, som er inkarnasjonen av hans muse og hjelper, og er i en elendig forfatning. Likevel overtales han til å fortelle den latterlige historien om Kleinzach.

Mens han forteller trekkes han flere ganger ut i en drøm; drømmen om henne han elsker, mens Nathanael får ham til å avslutte historien om Kleinzach.

I vemmelse over Luthers elendige øl, beordrer Hoffmann punsj til alle gjestene, noe som får noen av gjesten til å antyde at Hoffmann er forelsket; noe han benekter. Han får øye på Lindorf – sin forhatte rival, og det utvikler deg et munnhuggeri mellom dem, om hvordan Lindorf er årsaken til Hoffmanns ulykker, både i spill og kjærlighet.

Etter hvert innrømmer Hoffmann sin tilstand av forelskelse overfor noen av gjestene;
Stella er for ham den perfekte kvinnen, en ideal blanding av tre;
en skjønnhet, en kurtisane og en kunstner.

Han kan fortelle et helt eventyr om hver av dem. Forsamlingen vil gjerne høre disse fantastiske historiene, og oppfordrer til stillhet før Hoffmann beveger seg over i sine drømmers verden og begynner sitt første eventyr. Om Olympia.

OLYMPIA – livløs, men blendende skjønnhet

Olympia er skapt av den eksentriske vitenskapsmannen Spalanzani, som ønsker å tjene penger på sin nyeste oppfinnelse. Han er imidlertid redd for at hans tidligere samarbeidspartner Coppélius skal komme og kreve en andel av den fremtidige gevinsten, men slår seg til ro med at han ikke er i byen. Hoffmann er hos Spalanzani som elev, for å lære av mesteren. Spalanzani omtaler Olympia som "sin datter", og Hoffmann forstår ikke helt hva hun har å gjøre med vitenskap.

Mens Spalanzani forlater rommet sammen med tjeneren Cochenille, benytter Hoffman derfor anledningen til å kikke på Olympia, som han tror er en sovende, levende kvinne. Han blir umiddelbart betatt.

Da ankommer Nicklausse, som kjenner sin venn Hoffmann, og som advarer ham mot hva han vil komme til å finne ut når han kjenner Olympia bedre; hun er å ligne med fuglen som kommer ut av gjøkuret, som synger tre ganger, sprer vingene og ser ut til å være levende.

Plutselig er Coppélius der likevel, og presenterer først for Hoffmann alle sine briller med magisk kraft; han kan se hva han ønsker å se.

"Kjøp mine øyner!" sier han, de har de egenskapene du ønsker; og hjelper deg til å se det du ønsker å se; *"ønsker du å se inn i en kvinnes hjerte for å finne ut om det er rent eller ondt? Eller vil kanskje like å se det som rent og hvitt mens det egentlig er svart?"*.

Slik kan Hoffmann se Olympia slik han ønsker å se henne. Og elske henne slik han ser henne; gjennom en optikk som tilslører at hun er uten liv.

Spalanzani forbløffes over Coppélius har dukket opp, og får rett i sine antakelser om at han vil kreve sin del av opphavsretten til vidunderet Olympia; det er jo hans øyner hun er utstyrt med. Spalanzani kvitter seg med Coppélius ved å gi han en verdiløs sjekk.

Det er invitert gjester til Spalanzanis hus, og de ankommer til lyden av det Offenbach har kalt en menuett, en slags marsj i $\frac{3}{4}$ takt, som blir benevnt som tilslørt tinnsoldatmusikk (*Non, acun hôte vraiment*).

Spalanzani presenterer Olympia, som synger sin arie (*Les oiseaux dans la charmille*).

Hoffmann er bergtatt, og blir værende med Olympia mens de andre går for å spise.

Han er fremdeles sikker på at det er en virkelig kvinne han har ved sin side, og er lykkelig for at de endelig er alene så han kan uttrykke sin kjærlighet til henne: "jeg har så mye å si deg! Vi skal for alltid være sammen; eie det samme håpet og de samme minnene, og vi skal dele lykke, lidelse og fremtid!" (*Ô mon Olympia!*).

Til hans euforiske tale kommer noen *Oui!* fra Olympia hver gang Hoffmann berører skulderen hennes, og som for hver gang øker hans glød, hvorpå han synger sin romanse til henne (*Ah! Vivre deux*).

Med mekaniske bevegelse begynner Olympia å bevege seg ut, og Hoffmann vil følge etter henne, men blir stoppet av Nicklausse, som oppfordrer sin venn sterkt om å moderere sin lidenskap og beundring.

Men Hoffmann nekter å tro på vennens antydninger om at Olympia ikke er et levende menneske, og løper etter henne, med Nicklausse etter seg.

Samtidig kommer Coppélius tilbake; rasende og hevngjerrig etter å ha oppdaget at sjekken han fikk fra Spalanzani var verdiløs.

Gjestene danser, og Hoffmann får danse med Olympia (*Voici les valseurs!*), men så ruller narraktigheten opp for Hoffmann: Spalanzani stopper brått Olympias bevegelser, sløret faller fra Hoffmanns indre blikk, og han ser det alle andre har sett; at Olympia bare er et skall, livløs, som en automat.

Mens Spalanzani og Coppélius krangler, og ødelegger det de sammen har skapt, er Hoffmann fra seg av fortvilelse. De andre i selskapet forlyster seg over hans fortvilelse, bare Nicklausse står igjen ved hans side.

GIULIETTA - selv uten hjerte, men den fremste i kunsten å forføre andres hjerter

Giulietta og Nicklause synger Barcarolen (*Belle nuit, ô nuit d'amour*) mens de ankommer; et gjennomgående tema i hele akten og som også kommer tilbake senere i operaen.

Giulietta legger merke til Hoffmann, og med forførende hensikter presenterer hun sin nåværende elsker, Schlemil, for ham.

Nicklause advarer på nytt Hoffmann, denne gangen mot Giuliettas sjarm; for henne er ikke Hoffmann annet enn et leketøy. De er i ferd med å forlate åstedet, men da kommer Dapertutto. Giulietta har solgt seg for Dapertuttos maktbegjær og han gir henne sin diamant som et symbol; innenfor de brutte speilflatene er lerken fanget, og har mistet sitt liv og sitt hjerte (*Scintille, diamant*). Samtidig ber han henne skaffe ham Hoffmanns speilbilde, på samme måte som hun tidligere har gitt ham Schlemils skygge. Dapertutto er den onde magikeren som tilraner seg andre menneskers vilje og forstand, i form av deres skygge eller speilbilde.

Giulietta fortsetter sin sjarmoffensiv, og ber Hoffmann gi henne noe som hun kan huske ham for, og lover ham at i morgen vil hun være hans. Men ikke i dag, dersom hun gjør det vil Schlemil drepe ham i hennes armer.

Hoffmann har på den ene siden ingen tillit eller tiltro til henne, men er likevel blendet av hennes skjønnhet og sjarm, og trekkes av et altoppslukende begjær mot Giulietta; *“Til helvete med ham som gråter for to vakre øyne. La oss leve for en time i paradiset. Himmelen har lånt deg sin skjønnhet, men med ditt hjerte av stål holder du helvetet skjult”*.

Når Giulietta ber om hans speilbilde, slik Dapertutto har krevd av henne at hun skal, gir Hoffmann henne alt; *Mitt speilbilde, min forstand og min sjel gir jeg deg for alltid! Om det er tårer i dag, blir det selve himmelen i morgen!*

Schlemil oppdager nå Giulietta og Hoffmann sammen, og blir rasende av sjalusi. Dapertutto kommenterer hvor blek Hoffmann er, og gir ham et speil for selv å kunne se. Med frykt og vantro oppdager Hoffmann at han virkelig ikke har noen refleksjon: han har mistet seg selv.

Nicklause prøver på nytt å få Hoffmann til å forlate åstedet; *Kom, la oss komme oss bort fra dette stedet hvor du mister din sjel!* Hoffmann nekter, og med svart begjær forbanner han sin lidenskap for denne kvinnen: *Jeg hater og forakter henne, og jeg tilber henne; jeg lengter etter å dø av hennes kyss. Hennes skjønnhet får ikke hjerter til å bryte, men hun stjeler dem!* Kommentarene fra Giulietta, Dapertutto, Schlemil, Pitichinaccio, Nicklause og alle gjestene bygges opp til en stor septett, etterfulgt av Barcarolen, og gjestene begynner å forlate åstedet mens Giulietta går til sitt rom. Hoffmann vil nå ha nøkkelen dit; den befinner seg i Schlemils lomme. Han gir den ikke fra seg frivillig, men utfordrer Hoffmann til duell; en kamp som resulterer i at Schlemil taper, og dør. Hoffmann finner nøkkelen og entrer Giuliettas rom, for å oppdage at hun allerede er forsvunnet, og han ser henne på vei bort i Dapertuttos båt, ved Pitichinaccios arm. Som Dapertutto har sagt tidligere; hun har solgt sitt ytre for å dyrke seg selv.

Hoffmann erkjenner hennes bedrag, og blir tatt hånd om av Nicklause, akkompagnert av Giuliettas hånende latter.

ANTONIA

– som må og vil synge,
om det skal koste henne livet

Antonia er datter av instrumentmakeren Crespel og hans avdøde kone som var en stor sangerinne. Antonia sitter og spiller mens hun synger om kjærlighet og trofasthet (*Elle a fui, la tourterelle*). Når hun er ferdig med sangen er hun helt utmattet, men lykkelig; Hun vet at hun har lovet sin far ikke å synge igjen, men *det var som om mor ble levende igjen i meg mens jeg sang, og det var som om hjertet mitt hørte henne!*

Crespel er bekymret for sin datter, som har fått sin mors stemme og sin mors svakhet. Hun tålte ikke å uttrykke seg gjennom sangen; *skal jeg måtte miste dette barnet som jeg forguder?*

Av frykt ber han tjeneren Franz om å holde alle dører forsvarlig stengt; han er mest redd for at Hoffmann, den mannen Antonia elsker og venter på, skal komme tilbake og på ny vekke hennes trang til å synge.

Han overraskes av at Hoffmann og Nicklausse kommer inn, før han har fått stengt en eneste dør. Hoffmann setter seg ned og begynner å synge (*C'est une chanson d'amour*). Da stormer Antonia inn og kaster seg om halsen på ham, mens Nicklausse trekker seg tilbake og lar de to være i fred. De har begge ventet på hverandre, og nå vil de være sammen for alltid; *fremtiden er vår, som et lykkelig gift par!*

Men Hoffmann har en bekymring som han tillater seg å uttrykke overfor Antonia; han er sjalu. Han er sjalu på Antonias sang og musikk, som han mener hun elsker for høyt. Antonia forstår ikke, og spør utfordrende; *er det sangen som gjør at jeg elsker deg, eller er det du som gjør at jeg elsker sangen?* Og Hoffmann vil vel ikke gjøre som hennes far; forby henne å synge? Hun må synge og hun vil synge. Hoffmann kan ikke la være å se at hvordan øynene hennes glitrer og hånden dirrer, og de synger en av Hoffmanns sanger på nytt sammen. Da Antonia tar seg til brystet etterpå, og nesten besvimer, prøver hun å neglisjere det.

De hører Crespel komme; Antonia forsvinner umiddelbar, mens Hoffman blir værende, men han gjemmer seg for i skjul å kunne løse mysteriet om hvorfor Crespel har forbudt Antonia å synge.

Da melder Franz Dr. Miracles ankomst, og Crespel blir rasende; *Den kirkegårdsgraveren og morderen! Som vil ta livet av min datter slik han gjorde med min kone. Jag ham bort!*

Men Dr. Miracle er allerede kommet inn i rommet, og tilbyr seg å behandle Antonia, hvilket Crespel med sterke uttrykk avviser, mens både han og Hoffmann må erkjenne den frykten og iskulden Miracle omgir seg med; *Hele jeg fryser av skrekk og engstelse. En ukjent frykt nagler meg fast. Jeg er redd!* Dr. Miracle later som han ikke hører, og fortsetter med sine overtalelser. Crespel har fått nok og kaster Doktoren ut under eder og forbannelser.

Antonia kommer tilbake, og spør Hoffmann om hva som har foregått, men Hoffmann er unnvikende, og sier bare at en ny vei er åpnet opp for dem. Han ber Antonia om å glemme sine fremtidsdrømmer om suksess og berømmelse. All lykke er det de to som skal dele.

Antonia stusser, men gir Hoffmann hånden, samtidig som hun innser at han er blitt hennes fars medsammensvorne; *Tårer er forgyeves. Jeg har lovet ham ikke å synge*, mens hun ser Hoffmann forlate henne.

Da er plutselig Miracle tilbake, nesten som en usynlig ånd som hvisker i Antonias øre, og hun er ikke sikker på hvem det er som snakker til henne; *er det Helvete som snakker, eller Gud som advarer meg?*

Vil du ikke synge mer? Skal du begrave din kunst i en skyggetilværelse som husfrue? Du er bare 20 år. Tenk alledens berømmelsen og glansen du kan oppnå! Skal du la barnefødsler ødelegge din skjønnhet? (*Tu ne chanteras plus?*)

Antonia fortviler, og ber ham ikke friste henne mer; *jeg har sverget min troskap til Hoffmann, og jeg tilhører ikke lenger meg selv, og jeg kan ikke trekke meg*. I sin fortvilelse vender hun seg mot bildet av sin mor og ber om råd; Dr. Miracle forklarer at det er moren som allerede råder henne gjennom hans stemme. Det er som Antonia hører morens stemme, og doktoren oppfordrer Antonia om å synge sammen med sin mor. I det morens stemme dør bort, faller Antonia, og Miracle forlater henne døende.

Crespel stormer inn, og Antonia dør i armene hans. Han anklager Hoffmann og vil kaste seg over ham, men Nicklausse som hindrer ham. Hoffmann tilkaller doktor, Dr. Miracle kommer tilbake og erklærer at Antonia er død. Hoffmann er knust og trøstesløs.

EPILOG

Etter Hoffmanns tre fortellinger er vi tilbake i realismens verden og Luthers kafé.

Hoffmann erklærer at minnet om de tre skikkelsene for alltid vil være med ham. Stella er ferdig med sin forestilling, og det høres applaus. Lindorf kaster et blikk på den svært berusede Hoffmann, og konstaterer tilfreds at han har lite å frykte fra den kanten; han er sikker på at divaen nå er hans.

Nicklausse forklarer for alle at fortellingene om Olympia, Giulietta og Antonia er tre drama i ett, nemlig Stella, og utbringer en skål for henne. Hoffmann blir rasende og truer med å slå ned Nicklausse, mens han stadig vil ha mer å drikke; alkoholens rus og galskap er et eneste som kan få ham til å glemme. I elendig forfatning beordrer han bare mer drikke; *Allumons le punch !*. Han får de andre på kafeen til å drikke med seg; til den lyse morgen. (*Jusqu'au matin remplis*).

Nicklausse – nå som Hoffmanns muse – stiller seg foran den døddrukne Hoffmann og minner ham om at det er hun, som i kjærlighet til kunstneren og poeten Hoffmann – har tørket hans tårer og lindret hans sorg. Hun ser på den døddrukne Hoffmann og sier; Mannen er for ingenting å regne, gjenfød poeten! Hun ber den døddrukne og omtåket Hoffmann om å gjenoppvekke sin kunstneriske begavelse; som hjelper og rådgiver vil hun lindre hans lidelser. Et kort øyeblikk kjenner han skaperkraften i seg, før han synker tilbake i likegyldigheten.

Stella kommer mot Hoffmann, men Nicklausse sier det er for sent, og ber henne følge med Lindorf som står klar til å erobre henne. Med øynene hvilende på Hoffmann går hun med Lindorf, mens gjestene i kafeen fortsetter å drikke.

PETER BERNHARD – tenor

En operasangers profesjon og uttrykk er ikke bare stemmen, men hele registeret av uttrykksmuligheter som knyttes til stemme, gester, blikk og bevegelse. Bernhard har bakgrunn både som skuespiller, operettesanger og operasanger.

Peter Bernhard er sveitsisk, og ble først utdannet som skuespiller med diplom ved Konservatorium für Musik und Theater i Bern i Sveits. Samtidig med en 7 års periode som fast engasjert skuespiller i Dresden og St.Gallen utviklet han seg som sanger hos bl.a. Nicolai Gedda og Maria Alfvöldi.

Gjennom denne noe uvanlige karriereveien fra skuespiller til sanger, har han først perfektionert seg i operettefaget, og han har hatt en rekke operetteroller Luzern i Sveits og ved operaen i Köln.

Som operasanger har han gjort roller som bl.a. Don José (Carmen), Bob Boles (Peter Grimes), Max (Freischütz), Tamino (Tryllefløyten), foruten en rekke solistpartier i vokalsymfoniske verk som f.eks. Dvôraks Requiem. I 2005 var han solist med Royal Philharmonic Orchestra, London på konsertturne i Nürnberg, Köln, Frankfurt og Bremen.

ANOOSHAH GOLESORKHI - baryton

Barytonen Anooshah Golesorkhi gjester jevnlig kjente operahus i Europa og Nord-Amerika, som Metropolitan Opera, Statsoperaen i Wien, Operaen i San Francisco og Deutsche Opera Berlin. Rollefaget inkluderer Scarpia (Tosca), Nabucco, Rigoletto, Renato (Maskeballet), Germont, Grev Luna, Gerard (Andrea Chenier), Marcello (La Bohème), Michel (Il Tabarro), Ypperstepresten (Samson og Dalila). Annooshah Golesorkhi har gjestet Bergen ved en rekke produksjoner; som Toreadoren i "Carmen"(1992) og i 1993 som Ypperstepresten i "Samson og Dalia", oppsetningen som ble fremført i Bergen, Israel og Eritrea. Jago i "Otello"(1994) og den samme rolle ved Statsoperaen i Praha i 1995. "Nabucco" (-95) Macbeth (1996 og 1999) Alfio (Cavalleria Rusticana 99/03) og Guglielmo (Le Villi) i Grieghallen, 2000 tittelrollen i "Nabucco" på Bergenhus Festning, Germont i La Traviata i Grieghallen 2003 og Scarpia i Tosca på Bergenhus Festning i 2004. I 2006 sang han Il Conte di Luna i Trubaduren, og i 2007 tittelrollen Nabucco på Bergenhus Festning.

CATARINA CORESI - sopran

I rollen som Stella, Olympia, Giulietta og Antonia finner vi den rumensk-østerrikske Catarina Coresi. Hun er sangutdannet ved Musikkakademiet i Bucuresti, og vant tidlig en rekke nasjonale konkurranser. Allerede 19 år gammel ble hun engasjert av Operetteateret "Ion Dacian" i Bucuresti. Catarina Coresi har hatt tallrike engasjementer på de viktigste opera- og konserthus i Romania, bl.a.. Nasjonaloperaen i Bucuresti, Rumensk kringkasting, Bucuresti filharmoniske orkester, Timisoara Filharmoniske orkester.

De senere år har Catarina Coresi utviklet seg mot et lyrisk/dramatisk repertoar som har gitt henne roller som *Lady Macbeth* (Nasjonaloperaen i Bratislava), *Fiordiligi*, *Cosi fan tutte* (Tysklandsturné, Opera Kronstadt) og *Tosca* (Oper Constanta), samt engasjementer i Verdis Requiem og Beethovens 9.symfoni. I tillegg har hun hatt konserter og liedaftener i Wien, Roma, Paris, Toulouse, Venezia og Padova.

Hun har opprettholdt sin forkjærlighet for operettesjangeren, og har de senere årene gjort en rekke solistroller i bl.a. Flaggermusen, Die Lustige Witwe, Czardasfyrstinnen, Greven av Luxemburg m.fl., som alle har gitt henne gode kritikker. Førrige år turnerte hun med Radiosymfoniorkesteret i Krakow på en Nyttårskonserterturné i Tyskland, og var solist i en operettegalla i en av de europeiske kulturhovedstedene, Sibiu i Romania. I 2008 var hun solist i Bergen Operakors fremføring av Mozarts Requiem og Lloyd Webbers Requiem i Forbidden City Concert Hall i Beijing, Kina.

HEINRICH SCHOPF – tenor

I flere roller møter vi den unge og allsidige tenoren Heinrich Schopf. Han har sine sangstudier fra Mozarteum i Salzburg (1999 – 2002) og Musikuniversität i Wien (2003 – 2004), De senere årene har han vært elev av Simon Baddi og Prof. Theodore Coresi. Han har siden han var svært ung vært aktiv i teater og musikkteater, bl.a. medvirket han i tre år ved sommerfestspillene i Röttingen ved Würzburg, og i sesongen 96/97 medvirket han i 600 forestillinger av en barnemusikal.

I starten av sin utdanning ble han engasjert ved Wiens musikalteater Raimundtheater i musikalen "Bezaubernde Mary" av Christian Brandauer. Året etter medvirket han i oppsetningen "Warum Weill?" i Theater Spielraum i Wien med tekster og sanger av Kurt Weill. Siden 2000 har han hatt roller i en rekke Singspielen og operetter i Østerrike; bl.a. Strauss' Wiener Blut, Mozarts "Schauspieldirektor", Millöckers "Der Bettelstudent". Schopf har også i disse årene hatt en rekke konserter med liedrepertoar som spenner fra Franz Schubert til Ernst Krenek, foruten medvirkning som solist på operettegallaer i Østerrike og Tyskland. I 2006 hadde han rollen som Tamino i en konsertant fremføring av Mozarts "Zauberflöte" ved Musikuniversität i Wien.

TONE KVAM THORSEN - alt

Tone Kvam Thorsen er oppvokst i Sandnes og bosatt i Bergen. Utdannet ved musikklinjen, Bergen Pedagogiske Høgskole, høyere sangpedagogisk eksamen NMLL og videre sangstudier England, Tyskland og Nederland. Deltok i etableringen av Opera Bergen i 1982 og har siden arbeidet i ledelsen med over 70 operaoppsetninger i Bergen. Solist i kirkemusikalske verk, messer og kantater, ved symfoniske konserter, opera og musikaler. Solist med bl.a. Bergen Filharmoniske Orkester, Stavanger Symfoniorkester, Domkirken Orkester, Collegium Musicums Orkester, Amadeus Orkesteret i Wien og Praha Symfoniske Kammerorkester. Konserter og opera i Danmark, Eritrea, Egypt, Estland, Romania, Østerrike og Tsjekkia. Har fremført operaroller som Olga (Eugen Onegin), Talskvinne (Pizzettis Assasino nella Cattedrale), Lucia (Cavalleria Rusticana), Marthe (Faust), Maria (Porgy and Bess), 3. Dame (Die Zauberflöte), Mary (Der fliegende Holländer), Carmen og Mercedes (Carmen), Barbara (Korngolds Violanta) samt hovedrollene som Madame Flora (Baba) i Menottis The Medium og Anna i Die Sieben Todsünden av Weill/Brecht.

OREST PISCALRIU-RANGHILHOF – baryton

Født i Bucuresti i Romania og har sin utdannelse fra National Universty of Music i Bucurest. I 2003 ble han vinner av både International Voice Competition i Braila, og mottok spesiell utmerkelse ved Festival and Competition Romanian Lied i Brasov i Romania. Som bass-baryton har han et allsidig og stort repertoar både innenfor opera, operette, oratorier og som konsertsanger. Orest Piscalriu-Ranghilhof har på ulike rumenske operascener medvirket i Donizettis L'elisir d'amore/Dulcamara, Rossinis Il Barbiere di Siviglia/Don Bartolo, Puccinis La Bohème/Benoît, Verdis Nabucco/Gran Sacerdote, og innenfor musical i My Fair Lady (Prof. Higgins), Die Fledermaus (Frank, Falke). Utenfor sitt hjemland har han gjestet Italia (Tosca av Puccini) og Bergen (Sieben Todsünden av Kurt Weill og i Maskeballen av Verdi). På konsertrepertoaret står bl.a. bass-barytonpartiene i Rossinis Stabat Mater, Mozarts Requiem og Schuberts Magnificat.

Sylvia Skeie Vik

Sopranen Sylvia Skeie Vik er født i Øystese i Hardanger. Allerede som 16-åring ble hun det yngste medlem av Bergen Operakor og startet samtidig sine sangstudier hos Anne Randine Øverby. I 1995 framførte hun rollen som Anna i Nabucco og året etter sang hun sopranpartiet i Berlioz Messe Solennelle ved Bergen Operakors 15-års jubileum og deltok med soloparti ved åpningskonserten ved Festsplillene i Bergen. Hun sang hun rollen som yppersteprestinnen i Opera Bergens sommeropera med Verdis Aida på Bergenhus Festning 1997 og i Vest Norges Operas sommeropera i 2005 samt Den himmelske stemme i Verdis Don Carlos i Grieghallen i 1997. I 1999 og 2004 sang hun bl.a. rollen som Lola i Vest Norges Operas oppsetning av Mascagnis Cavalleria Rusticana og i 2000 rollen som Gianetta i "Elskovsdrikken".

ANNE RANDINE ØVERBY – dirigent

Dirigenten Anne Randine Øverby har ledet fremførelser av en rekke operaer og vokal symfoniske verk. Dirigent for nyoppsetningen av Barberen i Sevilla ved Statsoperaen i Praha, gjestespill i Kairo med Porgy and Bess og Ashkelon Musikkfestival i Israel med Samson og Dalila, Ein Deutsches Requiem i The Forbidden City Concert Hall med Beijing Symphony Orchestra, Barberen i Sevilla i New Orleans og Mississippi og urfremføringen av Dos Santos Santo Antonio dos Portugueses i Roma. Kunstnerisk leder for Opera Bergen 1982-1997. Operasjef for Stiftelsen Vest Norges Opera fra 1998-2007. Kunstnerisk leder for Bergen Operakor siden starten i 1981. Fra operarepertoaret nevnes Puccinis "Manon Lescaut", "La Bohème", "Madama Butterfly" og "Turandot", Verdis "Aida", "Don Carlos", "Nabucco" og "Macbeth", Bizets "Carmen, Menottis "The Medium". I 2004 dirigerte hun bl.a. Dvoraks "Stabat Mater", Verdis "Messa da Requiem" i Budapest Congress Center, "La Bohème", TV-overført operagalla i Piatra Neamt, Romania, "Rockquiem" og "Tosca" utendørs på Bergenhus festning", Eugen Onegin" i Grieghallen og Händels "Messias" i Beijing. Fra hennes engasjement i 2005 nevnes her "Barbereren i Sevilla" ved Den Nationale Scene, "Aida" på Bergenhus festning og Mahlers 8. symfoni i Grieghallen. I 2006 har hun bla dirigert Skandinaviapremiere på Floyds "Susannah", Dvoraks "Requiem", Schumanns "Das Paradies und die Peri", Mozarts "Così fan tutte" og Saint Saëns "Samson og Dalila, Mussorgsky "Mozart og Salieri", og Salieris "Requiem i Rovigo/Italia. I 2007: Puccini "Suor Angelica", Libby Larsen "Dreaming Blue" og Don Pasquale, Donizetti i Sibiu/Romania, Verdi Nabucco og Verdi Maskeballet, samt Händels "Messias" i Shanghai. I 2008 dirigerte hun Mozarts "Requiem" og Lloyd Webbers "Requiem" i The Forbidden City Concert Hall /Beijing med Bergen Operakor og Beijing Opera and Ballet Orchestra.

BRUNO BERGER GORSKI -regissør

Regissøren Bruno Berger Gorski er av polsk-tysk opprinnelse, og debuterte med Glucks Orfeus og Euridike i 1982. Arbeidet deretter ved operahus i Tyskland, Frankrike, Ungarn, Romania, Argentina, USA, Spania, Sveits, Venezuela, Tsjekia og Østerrike. Engasjement ved Statsoperaen i Wien 4 sesonger i 1989: tysk og italiensk repertoar. Regissør for Der fliegende Holländer i Tsjekia, Den Solgte Brud i Wien, Nabucco i Ungarn, Rigoletto i Lecco, Italia, Lohengrin i Caracas, Barberen i Seviglia i Praha, Italienerinnen i Sveits, Cavalleria/ Pagliacci i Texas, Elskovsdrikken i Montevideo, Kurt Weils Silbersee og Figaros Bryllup i Wien, Rosenkavalieren ved Teatro Colon i Argentina, Skjebnens Makt i Barcelona, Flaggermusen i Seoul. I mars'98 var han regissør for La Cenerentola ved Statsoperaen i Hamburg. Videre har han regissert Cenerentola i Florida, ved Nasjonaloperaen i Aten med Webers Abu Hassan og Offenbachs Mesdames de la Halle, Amazon-Festivalen i Brasil: Condor av Carlos Gomes, Rossini-festivalen i Bad Wilbad: Maometto il fanatismo og Sigøynerbaronen ved Opera Biel-Solothurn i Sveits. I 2005: Die Zauberflöte ved Florida Grand Opera, Miami og Tannhäuser i Oviedo, Spania. Regissør i Bergen ved Opera Bergens produksjoner av Samson og Dalila i Grieghallen, Israel og Eritrea og Turandot i Bergen 1993, Nabucco og Manon Lescaut i 1995, Aida 1996, Don Carlos, Turandot og Carmen 1997. Regissør for Vest Norges Operas produksjoner av: Der fliegende Holländer; sommeropera i Solheimsviken 1998, Tosca i Grieghallen og sommeroperaen Macbeth i 1999, sommeroperaen på Bergenhus Festning 2000: Verdis Nabucco, Bizets Carmen i 2001, Gounods Faust i 2003 i Aenum, Die Sieben Todsünden og Eugen Onegin i Grieghallen i 2004, Carlisle Floyds "Susannah" og Saint Saëns Samson og Dalila" i 2006 og Verdis "Nabucco" i 2007. Foruten sin regissørvirksomhet er Berger-Gorski gjesteprofessor ved Universitât für Musik und dartstellende Kunst i Wien.

JENS LANGE – lysdesigner

Lysdesigneren Jens Lange er teknisk sjef ved Det Ny teater i København. Han har tidligere vært produksjonsleder ved Nørrebro Teater i København. Jens Lange har vært lysdesigner for oppsetninger med "Flaggermusen" (94), "Den glade enke" (96) og "La cage aux Folles" (97) ved Det Ny teater og "Skjebnens Makt" i Barcelona (96). Lysdesigner ved Opera Bergens produksjoner av Verdis "Aida" (Grieghallen 90), Mascagnis "Cavalleria Rusticana" (Grieghallen 91), Gershwins "Porgy and Bess" (Grieghallen, Cairo Operahouse og Odeon Theatre, Eritrea 92), Bizets "Carmen" (Grieghallen 92), Saint-Saëns "Samson og Dalila" – (Grieghallen, Ashkelon Amfiteater, Isral, Odeon Theatre, Eritrea, 93), Puccinis "Turandot" (Grieghallen 93), og Verdis "Don Carlos" (Grieghallen 97) samt ved Vest Norges Operas produksjoner av Puccinis "La Bohème" (1998/2004) og Wagners "Der Fliegende Holländer" i 1998, "Tosca" februar 1999, norgespremieren av Massenets "Werther", konsertfremføringer av "Chess" i Grieghallen og "Carmina Burana" i Aenum 2000, Puccinis "Madama Butterfly" i Aenum 2001, Mozarts "Tryllefløyten" i Aenum og La Cerentola (Askepott) på Den Nationale Scene i 2002, Gounods "Faust" i Aenum, "La Traviata" i Grieghallen i 2003, "Eugen Onegin" i Grieghallen i 2004, "Barbereren i Sevilla" ved Den Nationale Scene i 2005, Saint Saëns "Samson og Dalila" i 2006 og Verdis "Nabucco" og "Maskeballet" i 2007.

BERGEN OPERAKOR

Bergen Operakor kan skrive sin historie tilbake til 1976, og da som et sammensatt sesongbasert kor som medvirket ved operaoppsetninger i Bergen.

Behovet for permanent virksomhet resulterte i debutkonsert 1981 med Brahms «Liebeslieder Waltzer» og Gades «Elverskud», og markerte

innledningen til en helårsdrevet virksomhet med omfattende medvirkning i opera, symfoni og kirkemusikk. Medlemmer rekrutteres ved prøvesang på grunnlag av stemmekvalitet og musikalsk fleksibilitet. Anne Randine Øverby har vært kunstnerisk leder siden etableringen i 1981. Bergen Operakor har hatt et omfattende kirkemusikalsk og symfonisk repertoar i samarbeid med «Harmonien», Festspillene i Bergen og i egen regi som omfatter bl.a. Brahms, Beethoven, Mahler, Mozart, Rutter og Berlioz. Koret har deltatt i en rekke sceniske operaoppsetninger produsert av Opera Bergen. Fra 1998-2007 har Bergen Operakor samarbeidet med Vest Norges Opera. Aida, Macbeth, Carmen, Turandot, La Boheme, Der Fliegende Holländer, er noen av de mange operaer koret har medvirket i. I tillegg må fremføringer av «Chess», Gershwins «Porgy and Bess» og Tippets «A Child of Our Time» nevnes som eksempler på korets bredde i repertoar. Bergen Operakor rekrutterer også solister til konserter, musicals og mindre roller i opera. Gjennom ulike konsert og operamedvirkninger har Bergen Operakor hatt gleden av å ledes av flere kjente dirigenter bl.a. Rafael Frübeck de Burgos, Aldo Ceccato, Per Dreier, Carlo Felice Cilario, og sunget med profesjonelle kor som Nord-Deutsche Rundfunk, Check Philharmonic Choir og Timisoara Philharmonic Choir. Bergen Operakor har ved flere anledninger turnert i utlandet blant annet i juni 2004 i Budapest og Timisoara med Verdis Requiem samt i april 2001, hvor Bergen Operakor medvirket ved konserter med China National Symphony Orchestra i Beijing og i samarbeid med Beijing Symphony Orchestra fremførte Brahms Requiem. I november 1998 fremførte Bergen Operakor i samarbeid med Prague Symphonic Orchestra Mozart: Requiem i Smetana Hall, og videre fremførte samme konsert sammen med Amadeus Orchester Wien i selveste Grosser Musikervereinssal i Wien. I april 2008 var Bergen Operakor igjen invitert av konserthuset "The Forbidden City Concert Hall"/Beijing og fremførte der Mozarts Requiem og Andrew Lloyd Webbers Requiem.

Bli medlem i Opera Bergens Venner

Venneforeningen er en ren støtteforening der du som medlem får tilsendt informasjon om produksjonene, og tilbud om 15 – 20 % rabatt på billetter til konserter og forestillinger.

Med ditt medlemskap (kr. 300 per år) støtter du Opera Bergens virksomhet i arbeidet med en selvstendig regional opera på Vestlandet.

Bli med på utviklingen videre – operaen trenger deg!

Navn: _____

Adresse: _____

_____

Sendes til:
Opera Bergen Venner
Postboks 763
5807 Bergen

Du kan også sende din innmelding via e-mail til post@operabergen.no

